

Forord

Det avtaleforslag som er inntatt i dette Bilag 3, er laget på grunnlag av de vurderinger som fremkommer i Kapittel 5 Kontorfellesskap, pkt. 5.9 om de enkle kontorfellesskap.

Selv om man har et nokså løst samarbeid, er det likevel en del problemstillinger som kan reises, og som man bør tenke gjennom på forhånd. Jeg har derfor utarbeidet et avtaleforslag som omfatter de forhold som det etter min mening er viktig å regulere i de enkle kontorfellesskap. Avtaleforslaget bør sammenlignes med forslaget i Bilag 2 for de avanserte kontorfellesskap.

Jeg vil også fremheve at det bør foretas konkrete vurderinger og diskusjoner mellom partene om hva som er relevant for det enkelte samarbeid. Dersom avtalene bare kopieres uten nærmere diskusjoner i det enkelte tilfelle, er det også stor fare for at bestemmelsene ikke blir etterlevet i praksis og at det dermed kan stilles spørsmål ved hva som egentlig er avtaleforholdet i selskapet.

Avtalen er ment å inneholde en uttømmende regulering av forholdet mellom kontorfellene. Dersom det opprettes et felles kontordriftsselskap, jf. omtalen i Kapittel 3 pkt. 5.10 og Bilag 4, kan man vurdere om det er nødvendig med en kontorfellesskapsavtale, eller om de relevante forhold kan reguleres uttømmende i avtalen om kontordriftsselskapet.

Jeg vil presisere at forslagene til avtaler ikke er å anse som Advokatforeningens anbefaling til hvordan slike avtaler bør være.

Elisabeth Wille

Innhold

Forord	1
1. Etablering av kontorfellesskap	3
2. Opptak av nye deltakere.....	3
3. Drift.....	3
4 Styring og administrasjon	4
5 Interessekonflikt og taushetsplikt.....	5
6 Økonomiske forhold	5
7 Uttreden, oppsigelse og oppløsning	5
8 Tvister og tvisteløsning.....	6

Bilag 3 - Kontorfellesskapsavtale - lite faglig fellesskap

Det er i dag inngått følgende avtale mellom advokatene 1, 2, 3, 4 og 5 (partene).

1. Etablering av kontorfellesskap

1.1. Med virkning fra.....skal partene drive advokatvirksomhet i kontorfellesskap. Den enkelte advokatvirksomhet skal drives som enkeltpersonforetak, med mindre partene blir enige om noe annet. ¹

Alle advokatene og eventuelle fullmektiger skal være medlemmer av Advokatforeningen.

1.2 Fellesskapet skal ha felles brevark hvor alle partene skal presenteres utad under kjennetegnet .....². Hvert enkelt advokatforetak skal fremgå av brevarket og andre kommunikasjonsmidler, og alle underskrifter skal angi tydelig at det underskrives for det enkelte advokatforetak.

1.3. Fra samme tidspunkt etablerer partene seg i leide lokaler i .....i henhold til husleieavtale som vedlegges denne avtale som Vedlegg 1. Alle kontorfellene er parter i husleieavtalen.³ I Vedlegg 2 fremgår oversikt over kontorlokalene og hvilket kontor som disponeres av hver enkelt advokat.

1.4. Til dekning av flytte- og etableringskostnader skal hver av de ovenstående parter innbetale NOK ..... til felles driftskonto innen .....

2. Opptak av nye deltakere

2.1 Dersom det er kontormessig plass til det, kan det opptas nye deltakere i kontorfellesskapet. Beslutning om dette krever tilslutning fra samtlige eksisterende kontorfeller.⁴ Før opptak besluttet bør det foretas rimelige undersøkelser om vedkommendes faglige, økonomiske og advokatetiske forhold.

2.3 Ny deltaker må tiltre som part i husleieavtalen og må tiltre nærværende kontorfellesskapsavtale.

3. Drift

3.1. Hver av partene disponerer alene sitt kontorværelse. Øvrige rom disponeres i fellesskap. Partene kan i påtrengende tilfeller også benytte hverandres kontorer når disse er ledige.

---

¹ Dersom det skal etableres et felles kontordriftsselskap, kan dette omtales her. Regulering av øvrige forhold som inntas i reguleringen av kontordriftsselskapet, bør tas ut av kontorfellesskapsavtalen. Dette er ikke gjennomført her.

² Dersom partene skal ha separate brevark, bør dette fremgå her.

³ Dersom det er mulig kan det inngås separate husleieavtaler med huseier for den enkeltes egne kontor og eventuell andel av fellesarealer.

⁴ Alternativt kan man regulere at dette kan vedtas med kvalifisert flertall, for eksempel fire femtedeler. Den advokat som er i mindretall kan da eventuelt velge å tre ut av fellesskapet etter reglene for dette.

Bilag 3 – Enkel kontorfellesskapsavtale

3.2. Partene eier hver for seg inventaret på sine respektive kontorer samt det øvrige inventar og utstyr som den enkelte part bringer inn i kontorfellesskapet. Det samme gjelder den litteratur hver av partene bringer inn i kontorfellesskapet. Separat eiet inventar som finnes i fellesarealene, fremgår av Vedlegg 3. Vedlegget ajourføres ved endringer.

Partene har bruksrett til det samlede bibliotek som kontorfellesskapet råder over og til det inventar og utstyr som anbringes i fellesarealene.

3.3 Partene anskaffer hver for seg det nødvendige utstyr til sin advokatvirksomhet, herunder elektronisk utstyr og lisenser som det er hensiktsmessig at anskaffes separat.

3.4 Felles utstyr, lisenser osv. og kostnadsfordelingen for disse, fremgår av pkt. 6.2 og Vedlegg 4.⁵

3.5 Partene har rett til å ansette kontorpersonale og eventuelt advokatfullmektig, forutsatt at det arealmessig er anledning til det. Slike ansettelse skal godkjennes av de øvrige kontorfeller, men godkjenning kan ikke nektes uten saklig grunn.

Partene kan bli enige om å dele ansettelse av slikt personale. Fordeling av kostnader knyttet disse inntas i Vedlegg 4.

3.6 Partene fører hver for seg regnskap for sin advokatvirksomhet.

4 Styring og administrasjon

4.1 Administrasjon av for felles forhold går på omgang mellom partene for ett kalenderår av gangen. Partene kan bli enige om å overlate denne administrasjon til en av kontorpersonalet, og utarbeider i tilfelle instruks for og avtale om kostnadsfordeling for dette arbeid.

Det utarbeides budsjett for felleskostnadene for hvert kalenderår, og føres månedlig regnskap for disse.

4.2 Alle beslutninger om driften av fellesskapet treffes av partene i fellesskap. Beslutninger om vesentlige beslutninger treffes i kontormøte, og forslag må fremlegges for samtlige kontorfeller senest to dager før kontormøtet avholdes. Partene skal normalt ha kontormøte en gang pr. 14 dager, og ellers når en av partene krever det.

Beslutninger om forhold som representerer verdier inntil NOK ..... totalt eller årlig eks. mva., kan treffes med alminnelige flertall blant kontorfellene. Alle andre beslutninger krever enstemmighet.

4.3 Partene plikter i rimelig grad å bistå hverandre ved fravær eller i andre spesielle situasjoner.

Dersom en av advokatene blir langvarig syk eller av andre grunner blir ute av stand til å ivareta sin advokatpraksis i en ikke ubetydelig periode, bør de andre advokatene i rimelig grad ivareta de løpende klientforhold for å unngå at klientene lider tap og at den fraværende

---

⁵ Det vanskelig å lage noen generell bestemmelse her, idet graden av fellesskap vil variere veldig.

advokat pådras erstatningsansvar. For arbeidet kan det kreves et rimelig vederlag. Advokatene er forpliktet til å utstede fullmakt⁶ til de øvrige kontorfellene slik at disse kan forestå de nødvendige oppgavene i slike situasjoner. Partene kan bli enige om at slike fullmakter skal oppbevares hos tredjemann, for eksempel revisor.

5 Interessekonflikt og taushetsplikt

Alle klienter og oppdrag/verv må avklares med samtlige advokater med tanke på eventuell interessekonflikt.

Dersom det foreligger slik konflikt, og denne ikke avgjøres ved avtale mellom de berørte advokater, kan hver av dem kreve at spørsmålet om hvem av dem som må vike, skal fremlegges på kontormøte til diskusjon⁷. Dersom heller ikke dette fører til avtale, har hver av de berørte parter rett til å si opp kontorfellesskapsavtalen med umiddelbar fratredelse. For slik fratredelse gjelder bestemmelsen i pkt. 7.1 siste avsnitt.

Ut over det som er nødvendig for interessekonfliktavklaring, skal partene bevare taushet om klient- og saksforhold.

6 Økonomiske forhold

6.1 Hver kontorfelle er ansvarlig for å dekke forpliktelser knyttet til egen advokatvirksomhet.

6.2 Kostnader til felles utstyr og andre felles forpliktelser fordeles likt mellom deltakerne, med mindre annet fremgår av Vedlegg 4.

Kontorfellene plikter innen den 15. i hver måned å innbetale et fastsatt beløp til dekning av sin andel av fellesutgiftene. Beløpet fastsettes for ett kalenderår om gangen med 1/12 av årets budsjett for felleskostnader, og kan besluttes endret dersom forholdene tilsier det.

Hver av partene er forpliktet til å tegne sykeavbruddsforsikring som minst dekker andel av felleskostnader og egne særkostnader.⁸

6.3 Hver av partene er forpliktet til å tegne sikkerhetsstillelse og forsvarlig profesjonsansvarforsikring for sin egen advokatvirksomhet, jf. Regler for god advokatskikk pkt. 6.3

7 Uttreden, oppsigelse og oppløsning

7.1 En deltaker må fratrukket kontorfellesskapet ved fylte 72⁹ år. For øvrig kan hver av deltakerne si opp sin plass i fellesskapet med seks måneders skriftlig varsel regnet fra den første i måneden etter mottatt oppsigelse. Oppsigelsen leveres til samtlige kontorfeller.

---

⁶ Det må avklares med banken hva som skal til for å kunne disponere klientkonto i en slik situasjon

⁷ Det er vanskelig å regulere beslutningsmyndighet i slike saker, men kontorfellenes synspunkter vil forhåpentligvis kunne føre til en avtale.

⁸ Man kan eventuelt sette inn et beløp som man blir enige om. Den enkelte bør vurdere om det er behov for sykeavbruddsforsikring som også dekker inntektstap.

⁹ Aldersgrensen bør vurderes etter hvor tett kontorfellesskapet er.

De gjenværende har rett og plikt til å kjøpe den uttredendes andel av felles utstyr. Verdien av utstyr som skal kjøpes, settes til bokført verdi per siste årsregnskap forut for oppsigelsestidens utløp.

Den uttredende er fri fra sin andel av fellesskapets forpliktelser når felleskostnadene for siste oppsigelsesmåned er gjort opp.

Dersom en kontorfelles avgår ved døden, gjelder bestemmelsene tilsvarende i forhold til avdødes arvinger.

Dersom det foreligger interessekonflikt i forbindelse med en klient eller et oppdrag, og forholdet ikke løses ved enighet mellom de berørte advokater, jf. pkt. 5, kan hver av de berørte advokater si opp kontorfellesskapsavtalen til umiddelbar fratredelse. Vedkommende skal imidlertid fortsatt være ansvarlig for sin andel av felleskostnader i en periode på tre måneder fra den første i måneden etter fratredelsen, og det økonomiske oppgjør foretas per utløpet av denne tremånedersperioden. For øvrig gjelder bestemmelsene i annet og tredje avsnitt tilsvarende.¹⁰

7.2 De øvrige deltakere kan beslutte oppsigelse av deltakelsen i kontorfellesskapet for en deltaker som har misligholdt nærværende avtale, eller dersom det har oppstått vesentlige samarbeidsproblemer. Bestemmelsene i pkt. 7.1 annet og tredje avsnitt gjelder tilsvarende.

De øvrige deltakere kan kreve at en kontorfelle fratrer fellesskapet med øyeblikkelig virkning dersom vedkommende går konkurs, kommer i gjeldsforhandlinger, mister sin advokatbevilling, blir ekskludert fra Advokatforeningen eller blir kjent skyldig i grovt brudd på Regler for god advokatskikk i henhold til endelig beslutning i disiplinærorganene. I slike tilfeller forblir vedkommende ansvarlig for sin andel av felleskostnadene i en periode på seks måneder fra oppsigelsen er mottatt. For øvrig gjelder bestemmelsene i pkt. 7.2 annet og tredje ledd tilsvarende.

7.3 Partene kan bli enige om å oppløse kontorfellesskapet. I slike tilfeller må alle felles forpliktelser gjøres opp eller overtas av en eller flere av deltakerne. Partene må da avtale hvorledes oppløsningen skal gjennomføres.

Dersom minst 1/3 av deltakerne sier opp kontorfellesskapsavtalen innen en seksmåneders periode, kan de øvrige deltakerne kreve at hele kontorfellesskapet oppløses, jf. første avsnitt.

8 Tvister og tvisteløsning

8.1 Hvis det oppstår uenighet mellom advokatene om denne avtale eller mellom en advokats dødsbo og de gjenværende advokater, og tvisten ikke løses ved enighet innen to måneder fra tvisten oppsto, kan hver av partene kreve at forhandlingene skal videreføres som mekling i overensstemmelse med Advokatforeningens regler for mekling. Mekling kan kreves

---

¹⁰ Som regel vil det være et legitimt behov for å kunne påta seg det omtvistede oppdrag. Det forutsetter at man kan komme ut av kontorfellesskapet umiddelbart. Dette vil imidlertid kunne sette de øvrige kontorfellene i en vanskelig økonomisk situasjon. En bestemmelse om oppsigelse med umiddelbar virkning kan også misbrukes til å komme ut av et fellesskap med kortere varsel enn den ordinære oppsigelsesfristen. Den foreslåtte mellomløsning innebærer en halvering av fristen for det økonomiske oppgjør i slike situasjoner, og vil forhåpentligvis balansere hensynet mellom partene.

Bilag 3 – Enkel kontorfellesskapsavtale

umiddelbart dersom avgjørelse haster pga forholdet til klient eller gjelder akutte økonomiske forhold.

Dersom partene ikke blir enige om oppnevning av mekler innen en uke fra mekling er krevet, skal mekler oppnevnes av generalsekretæren i Advokatforeningen.

Hver av partene dekker egne omkostninger i meklingen. Kostnader til mekleren dekkes med en like stor andel på partene på hver side av konflikten. Mekler kan bestemme en annen kostnadsfordeling dersom likedeling finnes klart urimelig.

8.2 Dersom mekling ikke fører frem innen to måneder fra oppnevning av mekler, kan hver av partene kreve at tvisten avgjøres med endelig og bindende virkning ved voldgift i henhold til bestemmelsene i voldgiftsloven. Dersom mekling er krevet umiddelbart iht pkt. 8.1 siste punktum i første avsnitt, kan voldgiftsprosess igangsettes dersom meklingen ikke har ført frem innen en måned fra oppnevning av mekleren.

Dersom partene i tvisten ikke blir enige om å ha én voldgiftsdommer, oppnevner hver partskonstellasjon¹¹ ett medlem og disse oppnevner i fellesskap voldgiftsrettens leder. Dersom det ikke er enighet innenfor en partskonstellasjon om oppnevning av voldgiftsdommer, utpekes den eller de manglende voldgiftsdommere av generalsekretæren i Advokatforeningen.

---

¹¹ Her vil hver av kontorfellene være part, og alle kan ikke oppnevne hver sin voldgiftsdommer. Som regel vil det være klart hvem som tilhører en "partskonstellasjon". Ved uenighet innen "konstellasjonen" bør det være myndighet for Advokatforeningens generalsekretær å oppnevne den eller de manglende dommere slik at prosessen ikke stopper opp.